

BESLUT

2019-01-16

Dnr: 18/03889

SAKEN

Fråga doktorn, SVT1, 2018-10-29, inslag om lipödem; fråga om saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kravet på saklighet.

INSLAGET

Inslaget handlade om den kroniska sjukdomen lipödem och inleddes med ett reportage om en kvinna som hade lipödem. Kvinnan i reportaget berättade om hur läkare i flera år trodde att hon led av fetma och sa att hon skulle äta mindre och träna mer för att bli av med sina besvär. Hon sa att det kändes kränkande att bli bemött med okunskap. Hon fick till slut diagnosen lipödem av en lymfterapeut. Efter att kvinnan fått sin diagnos hjälpte en läkare henne att få kompressionsbyxor från sjukhuset och prata med en psykolog för att lära sig hantera sin sjukdom. I reportaget sa en speakerröst bland annat följande.

Inom landstinget erbjuds ofta just kompressionsbehandling men även lymfmassage, kostrådgivning och fysisk träning. Hur effektiva de olika behandlingarna är varierar. Men det finns en behandling som ger bestående resultat men som inte erbjuds inom den allmänna vården. Det handlar om fettsugning där man helt enkelt tar bort de sjuka fettcellerna. Ska man fettsuga får man åka utomlands eller göra det i privat regi. En operation som kan bli väldigt dyr.

I studien efter reportaget sa en medverkande läkare bland annat följande.

Och de här behandlingarna som erbjuds. Kompressionsstrumpor är en enkel sak och det är klart man kan få prova det. Och likaså det här hon sa om lymf, det känner vi ju igen sedan cancerbehandlingar, då man har dåligt lymfflöde. Det kan man också ge. Det är inget skadligt. Men det här med fettsugning finns inga studier som vi kan lita oss tillbaka på, nu kör vi. Det här är det som gäller. Det finns inget upplägg som gör att det är det här som vi vet hjälper. Då är det än så länge inget som bekostas av den allmänna som sades i reportaget [---].

ANMÄLAN

Anmälaren är kritisk till den medverkande läkarens uttalande om diagnosen lipödem och anför i huvudsak följande.

Lipödemiker erbjuds inte kompressionsstrumpor och behandling av lymfsystemet då lipödem inte anses som en sjukdom i svensk sjukvård.

Lipödemiker kan inte få vård likt cancerpatienter då lipödemiker inte ingår i det upphandlande avtalet från landstinget. Det finns inga lymfterapeuter att få tag på. Det är en påbyggnadsutbildning för vårdpersonal som de måste bekosta själva. Dessutom står det allmänna inte för kostnaderna utan det kostar cirka 900 kronor per besök vilket lipödemiker får bekosta själva. För lymfmassage är ett besök i veckan det minsta behovet.

Det finns tillräcklig information angående fettsugning, den finns bara inte i Sverige. Fettsugningsoperationer har gjorts utanför Sverige i 30 till 40 år. Hundratal kvinnor har sedan år 2015 opererats i Tyskland.

Utöver detta är anmälaren kritisk till att det inte sades något om stigmatisering på vårdcentraler. Lipödemiker har problem att få tillgång till daglig vård då vårdcentraler är begränsade i sina avtal om ersättning och informations- och utbildningsnivån är låg.

AKTUELL BESTÄMMELSE

Sveriges Television ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden har granskat det aktuella inslaget mot bakgrund av anmälan. Enligt nämndens bedömning strider inslaget inte mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av granskningsnämndens vice ordförande
Malin Bonthron efter föredragning av Cecilia Smitt Meyer.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

Cecilia Smitt Meyer

Originalhandling med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.